

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

5.1.1 การจัดสรรคลื่นความถี่ : ผลพวงของการคอร์รัปชันเชิงนโยบายและผลประโยชน์ทับซ้อน ก่อนที่จะนำมาสู่ข้อสรุปว่าผลการศึกษาค้างครั้งนี้พบว่าอะไรเกิดขึ้นบ้าง ผู้ศึกษาขอตั้งข้อสังเกตว่า เมื่อได้ทำการศึกษาเรื่องของการจัดการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุระบบ เอฟ.เอ็ม. ซึ่งเกิดขึ้นในยุคหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2540 แล้ว พบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวของประเทศไทยด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ จำเป็นอย่างยิ่งที่ทำให้ผู้ศึกษาต้องกลับมามองบริบททางเศรษฐกิจและสังคมในช่วงเวลาดังกล่าว แม้ว่าประเด็นดังกล่าวนี้จะไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในครั้งนี้ก็ตาม ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่จะนำไปสู่ข้อสรุปผลของการศึกษา ผู้ศึกษาจำเป็นต้องวิเคราะห์เบื้องต้นให้เห็นว่า จากผลการศึกษาเรื่องการจัดสรรคลื่นความถี่ทำให้มองเห็นสภาพการณ์ที่แท้จริงทางเศรษฐกิจ การเมืองของประเทศไทยในเวลาเดียวกันนี้ว่าเป็นอย่างไร

เป็นความจริงที่ยอมรับกันทั้งในแวดวงวิชาการและบุคคลทั่วไปว่า สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง ของประเทศไทยในช่วงที่พรรคไทยรักไทยภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาเป็นรัฐบาลบริหารประเทศ กว่า 5 ปีที่ผ่านมาสังคมไทยถูกครอบงำจากระบบทุนนิยมผูกขาด รัฐบาลเผชิญกับปัญหาคุณธรรมและจริยธรรม ถูกตั้งข้อสังเกตจากสังคมเกี่ยวกับประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนและการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ใช้อำนาจทางการเมืองเข้าไปแทรกแซงครอบงำแสวงหาผลประโยชน์ในทุกมิติจนเกิดปรากฏการณ์แห่งการต่อต้านรัฐบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน กลายเป็นวิกฤติทางการเมืองอย่างยากจะหาทางออกได้ ด้วยเหตุนี้ในแวดวงธุรกิจวิทยุ ซึ่งมีผลประโยชน์อย่างมหาศาล ก็ย่อมตกอยู่ภายใต้ปรากฏการณ์เดียวกัน กล่าวคือ เมื่อภาพใหญ่ของประเทศเป็นรูปการที่ของการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย การแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจทางการเมือง เกิดปรากฏการณ์แห่งการบิดเบือนในเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยการบิดเบือนในกติกาของประชาธิปไตย เกิดการบิดเบือนในการทำหน้าที่ขององค์กรอิสระ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นต่อการจัดสรรคลื่นความถี่ซึ่งควรจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญก็เกิดภาวะที่ไม่แตกต่างกัน นั่นคือ เกิดการบิดเบือนเจตนารมณ์ของมาตรา 40 อย่างชัดเจน

5.1.2 เจตนารมณ์มาตรา 40 : จากสื่อสาธารณะสู่การแย่งชิงผลประโยชน์

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 มาตรา 40 ระบุชัดเจนว่าต้องการเห็นการนำคลื่นความถี่ที่มีอยู่ไปใช้เพื่อผลประโยชน์สาธารณะ ดังบทบัญญัติที่ว่า คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่นับจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นต้นมาพบว่า หน่วยงานราชการซึ่งเป็นเจ้าของคลื่นความถี่กลับดำเนินการไปในทิศทางที่ตรงข้าม การปฏิบัติตามมาตรา 40 แทบจะไม่มีองค์กรใด หน่วยงานใดที่จะบอกว่ายินดีที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คือนำคลื่นความถี่ที่มีอยู่ไปใช้เพื่อผลประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง และนี่เองที่เป็นผลสรุปของการศึกษาครั้งนี้ ที่พบว่าผลของมาตรา 40 ที่บัญญัติว่าคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติใช้เพื่อผลประโยชน์สาธารณะนั้น แท้จริงแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นเจ้าของคลื่นความถี่เดิม ได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง

จากการศึกษาพบว่าเจ้าของคลื่นความถี่เดิมทุกสังกัด ต่างมีความพยายามที่จะรักษาคลื่นความถี่ของตัวเองเอาไว้ให้ได้มากที่สุดและนานที่สุด นอกจากนั้นแล้วยังเกิดปรากฏการณ์ของการแสวงหาผลประโยชน์และการใช้อำนาจแบบ “ทิ้งทวน” กล่าวคือ กระบวนทัศน์แห่งการปกป้องผลประโยชน์ที่ว่าหากมี กสช.เกิดขึ้น หน่วยงานของตนเองอาจจะต้องสูญเสียคลื่นความถี่ไป เพราะฉะนั้น ทรานแท่ที่ยังมีอำนาจในการจัดสรรคลื่นความถี่นี้ให้เกิดประโยชน์ทางธุรกิจอยู่ ก็เลยแสวงหาผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นอย่างสูงสุด

ผลการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงกลาโหมและขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย หรือ อ.ส.ม.ท. โดยเนื้อแท้แล้ว การจัดการกับคลื่นความถี่ในสังกัดหลังรัฐธรรมนูญ 2540 แทบจะไม่ได้แตกต่างกัน โดยที่กระทรวงกลาโหมออกมาประกาศปกป้องความเป็นเจ้าของด้วยการอ้างเหตุผลทางด้านความมั่นคง แต่แล้วก็ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมอันถือเป็นการสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มิหนำซ้ำยังนำคลื่นความถี่ที่มีอยู่ไปหาผลประโยชน์อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน ดังที่ได้นำเสนอตัวอย่างให้เห็นในหลายกรณีด้วยกัน เช่น กรณีการเปลี่ยนผู้ประกอบการบ่อยครั้งเกินไป ถิ่นเกินไป เพื่อให้เกิดวังกั้นหรือเป็นช่องว่างให้เกิดการต่อรองในการจ่ายผลประโยชน์ทั้งบนโต๊ะและใต้โต๊ะในปริมาณที่มากขึ้น มีการออกข่าวในลักษณะที่บอกว่าจะยึดคลื่นความถี่มาดำเนินการเองทั้งหมดเพื่อให้ผู้ที่รับสัมปทานหรือคู่สัญญาเดิมอยู่เกิดความตื่นตัว และอาจจะนำไปสู่การเจรจาต่อรองในเรื่องของผลประโยชน์

อย่างใดอย่างหนึ่ง ยิ่งกว่านั้นก็ยังมีการออกมาแสดงจุดยืนล่วงหน้าไว้ในอนาคตว่า ถ้าวันหนึ่งข้างหน้าเกิดการจัดตั้ง กสช. ขึ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว กสช. ก็ไม่มีเหตุผลที่จะไปยึดคลื่นความถี่ที่มีอยู่ทั้งหมดไปดำเนินการ เนื่องจากแต่ละหน่วยงานก็ล้วนแล้วแต่มีความจำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่ในสังกัดเพื่อเหตุผลทางด้านความมั่นคงของชาติทั้งสิ้น ส่วนการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเพื่อจะนำคลื่นความถี่ที่มีอยู่มาพิจารณาทบทวนว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อสาธารณะให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแทบจะไม่มีเลย

สิ่งที่เกิดขึ้นในการจัดสรรคลื่นความถี่ในสังกัดกระทรวงกลาโหม ก็คือการให้เอกชนเข้ามาเช่าคลื่นในลักษณะทำสัญญาปีต่อปี ปรากฏเป็นข่าวมีการร้องเรียน มีการเรียกรับสินบนเป็นจำนวนมาก และยิ่งครึกโครมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในช่วงของผู้นำกองทัพ ซึ่งถูกมองว่ามีความใกล้ชิดกับผู้นำในรัฐบาล

ขณะที่ อ.ส.ม.ท. ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจได้แปลงสภาพเป็นบริษัทมหาชน เพื่อให้มีสถานะเป็นองค์ทางธุรกิจอย่างเต็มที่ พร้อมกับการนำคลื่นความถี่ในสังกัดทั้งหมดที่เคยให้ผู้ประกอบการเข้าไปดำเนินการกลับมาดำเนินการเอง ภายได้เหตุผลหลายประการ ประการหนึ่ง อ.ส.ม.ท. ดำเนินการโดยอ้างเหตุผลว่าหาก กสช. เกิดขึ้นมา อ.ส.ม.ท. ในฐานะเจ้าของคลื่นความถี่วิทยุและบริหารจัดการคลื่นเองทั้งหมดทุกสถานี ไม่ได้นำคลื่นความถี่วิทยุไปให้เอกชนเช่า เพราะฉะนั้น ย่อมมีความชอบธรรมที่จะครอบครองคลื่นความถี่และรักษาคืนดังกล่าวให้เป็นของ อ.ส.ม.ท. ต่อไปหลังจากที่ กสช. เกิดขึ้นแล้ว ส่วนกรณีที่อ้างเหตุผลว่าเพื่อเป็นการรองรับการดำเนินการตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญ จึงดำเนินการแปรรูป อ.ส.ม.ท. ให้เป็นบริษัทมหาชน นั้นถือเป็นเหตุผลที่ค่อนข้างอ่อน เพราะการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุผลหลักของการแปรสภาพ อ.ส.ม.ท. น่าจะเป็นไปตามความต้องการของรัฐบาลมากกว่าเหตุผลประการอื่น ส่วนกรณีที่ว่ารัฐบาลต้องการแปรรูป อ.ส.ม.ท. ด้วยวัตถุประสงค์ใดนั้น ในทางเศรษฐศาสตร์การเมืองเห็นว่าจะเป็นที่รัฐบาลต้องการครอบงำสื่อของรัฐผ่านกลไกระบบทุน ซึ่งจะเป็นการครอบงำได้ทั้งในมิติของสิทธิเสรีภาพ และมิติของผลประโยชน์ทางธุรกิจ

ผู้ศึกษายังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า กรณีที่ อ.ส.ม.ท. ได้แปลงสภาพจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจมาเป็นบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ผู้บริหารของ อ.ส.ม.ท.ก็มาจากกระบวนการสรรหาซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นโดยรัฐบาล เพราะฉะนั้น ทิศทางการดำเนินงาน วิสัยทัศน์ และวิธีการบริหารจัดการวิธีคิดของ อ.ส.ม.ท.ย่อมเป็นทิศทางและนโยบายเดียวกับที่รัฐบาลต้องการ และด้วยเหตุที่รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรเป็นรัฐบาลที่มีพื้นฐานมาจากนักธุรกิจ ทิศทางการบริหารจัดการจึงโน้มเอียงไปในเชิงธุรกิจ ดังนั้นเมื่อพิจารณาในแง่ของกระบวนการที่ทำให้กลายเป็นสินค้า คลื่นความถี่ที่อยู่ในสังกัด อ.ส.ม.ท. นั้นคือสินค้าอันดีเลิศที่รัฐบาลจะนำไปแสวงหาให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้ ทั้งในรูปของมูลค่าหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ และจากการขายโฆษณา

หากยึดเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเป็นตัวตั้ง ซึ่งถือว่าคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติใช้ เพื่อประโยชน์สาธารณะ ผลการศึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อมวลชน ศึกษากรณีการจัดสรรคลื่นวิทยุระบบ เอฟ.เอ็ม.ฯ จึงพบคำตอบที่น่าหือใจยิ่ง เพราะสิ่งที่ค้นพบปรากฏออกมาในทิศทางที่ตรงกันข้าม ซึ่งผู้ศึกษาถือว่าเป็นความจริงที่น่าเศร้าอย่างยิ่งของประเทศไทย และไม่เกินเลยความจริงที่จะกล่าวว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ 2540 เป็นเจตนารมณ์ที่นอกจากจะมีได้รับการขานรับแล้ว ยังเป็นเจตนารมณ์ที่นำไปสู่พฤติกรรมแห่งการหลีกเลี่ยง บิดเบือนเพื่อการแสวงหาประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง

5.1.3 บทสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ สรุปได้ว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในระบบธุรกิจสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุระบบ เอฟ.เอ็ม หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2540 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นลักษณะของการที่เจ้าของคลื่นความถี่ (เดิม) พยายามรักษาอำนาจในความเป็นเจ้าของอย่างเต็มที่ พร้อมกับการแสวงหาผลประโยชน์อย่างสูงสุดดังที่นำเสนอในตอนต้น ขณะที่ผู้ประกอบการตกอยู่ในสภาพที่ต้องแข่งขันกันเองและยอมรับสภาพในเงื่อนไขที่หน่วยงานเจ้าของคลื่นวิทยุกำหนด ส่วนรูปแบบและโครงสร้างความสัมพันธ์ในมิติทางเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างผู้ให้เช่าเวลากับผู้เช่าเวลาสถานีวิทยุเป็นลักษณะของธุรกิจการเมือง⁶ หรือไม่ก็เป็นลักษณะของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทาง

⁶ คือมีอำนาจฝ่ายการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับการแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจ-ผู้ศึกษา

ธุรกิจกันชัดเจนขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้ก็อาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่เป็นระบบอุปถัมภ์เกื้อกูลระหว่างเจ้าของคลื่นกับผู้รับสัมปทานมากพอสมควร

จากผลการศึกษาจึงเห็นได้ว่า ผู้ให้เช่าเวลาในฐานะเจ้าของคลื่นความถี่ได้กระทำการเพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจของตนมากขึ้น และได้ใช้อำนาจในฐานะผู้เป็นเจ้าของสิทธิในคลื่นความถี่ไปในทิศทางที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ที่มากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่เป็นตัวเงินทั้งที่เป็นค่าเช่าตามสัญญาและเงินใต้โต๊ะ ส่วนภาคเอกชนในฐานะคู่สัญญาหรือผู้ที่ต้องการเข้าไปเป็นคู่สัญญาก็ต้องดำเนินการในลักษณะที่ต้องแข่งขันกันเองมากขึ้น พร้อมๆ กับการที่ต้องจ่ายผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของคลื่นความถี่มากขึ้นด้วย ทั้งนี้ผู้ประกอบการทั้งกลุ่มทุนขนาดใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อยล้วนตกอยู่ในสภาพที่ไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในภาวะจำยอมที่จะต้องประคองธุรกิจให้อยู่รอด แม้จะถูกบีบบังคับกดดันด้วยวิธีการต่างๆ ก็ต้องรับสภาพ ส่วนผู้ประกอบการคลื่นวิทยุประเภทข่าวสารนั้น โดยส่วนใหญ่เลือกที่จะจำกัดบทบาทของตนเองหรือการเซ็นเซอร์ตัวเอง

ผลจากโครงสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของรายการวิทยุให้ตกต่ำลง เพราะผู้ประกอบการมีต้นทุนที่สูงขึ้น ทำให้เวลาสำหรับออกอากาศส่วนเป็นเนื้อหาสาระถูกแย่งชิงพื้นที่จากเวลาสำหรับโฆษณา นอกจากนี้ รายการประเภทสารข่าวสารก็ได้รับผลกระทบต้องเปลี่ยนเป็นคลื่นบันเทิงมากขึ้น เช่น คลื่น เอฟ.เอ็ม. 99.5 จากคลื่นข่าวของสำนักข่าวไอเอ็นเอ็น เปลี่ยนเป็นคลื่นเพลงภายใต้ชื่อ เอฟ.เอ็ม. วัน แต่ในที่สุดก็ไม่สามารถแบกรับต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากได้จึงต้องคืนคลื่นในที่สุด หรือตัวอย่างกรณีล่าสุดในปี 2549 ก็คือ การที่บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ ตัดสินใจยุติคลื่นข่าว ซึ่งออกอากาศทาง เอฟ.เอ็ม. 94 ได้เพียง 5 เดือน และเปลี่ยนไปเป็นคลื่นเพลง

ขณะที่วิทยุชุมชนซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา 40 กว่า 4,000 สถานีทั่วประเทศก็ตกอยู่ในภาวะไร้รูปแบบ ขาดแนวทางและทิศทางที่ชัดเจน และที่สำคัญคือไม่ได้ทำหน้าที่ตามหลักการของสื่อสาธารณะอย่างแท้จริง เพราะส่วนใหญ่ถูกรอปรงจากกลุ่มธุรกิจ ทั้งในระดับชาติที่เป็นธุรกิจเทปเพลง และกลุ่มธุรกิจท้องถิ่น รวมถึงกลุ่มการเมือง

หากกล่าวสรุปโดยตอบคำถามสำคัญของวิทยานิพนธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2540 เป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของระบบคลื่นความถี่วิทยุใน 2 มิติ คือ

มิตินี้แรก เป็นมิติด้านความเป็นเจ้าของเปลี่ยนจากระบบรัฐเป็นเจ้าของ ผู้การเป็น
ทรัพยากรของชาติ

มิตินี้ที่สอง เป็นมิติด้านวัตถุประสงค์ในการใช้ เปลี่ยนจากแนวคิดใช้เพื่อประโยชน์
ของทางราชการ หรือเพื่อประโยชน์ทางด้านความมั่นคง เป็นเพื่อ “ประโยชน์สาธารณะ”

สำหรับคำถามของผู้ศึกษา สามารถสรุปคำตอบที่พบเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. รูปแบบและ โครงสร้างความสัมพันธ์ในมิติทางเศรษฐศาสตร์การเมือง ระหว่าง
ผู้ให้เช่าเวลา กับผู้เช่าเวลาสถานีวิทยุ ในส่วนของกระทรวงกลาโหมเป็นรูปแบบของการแลกเปลี่ยน
ผลประโยชน์กันมากขึ้น ต่อรองผลประโยชน์กันมากขึ้น ขณะที่คลื่นความถี่ในสังกัดของ อ.ส.ม.ท.
ได้มียกเลิกระบบการให้สัมปทาน มาสู่การบริหารจัดการเอง พร้อมกับการแปรสภาพองค์กรจาก
รัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ กลายเป็นผู้ประกอบการที่มีคลื่น
ความถี่มากที่สุด
2. ผู้ให้เช่าเวลาในฐานะเจ้าของคลื่นความถี่ได้กระทำการเพื่อรักษาไว้ซึ่งอำนาจของ
ตนมากขึ้น เพราะ คาดหมายว่าหาก กสช.เกิดขึ้นสิทธิในการจัดสรรคลื่นของตนหายสูญเสียไป โดย
กระทรวงกลาโหมได้อ้างเหตุทางด้านความมั่นคงเป็นความจำเป็นที่จะต้องเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ใน
สังกัดต่อไป ขณะที่ อ.ส.ม.ท.เชื่อว่าเมื่อนำคลื่นมาบริหารเองทั้งหมดแล้วก็ไม่มีความเสี่ยงที่ กสช.จำคลื่น
ในสังกัดไปจัดสรรอีก
3. หน่วยงานของรัฐ ในฐานะเจ้าของคลื่นความถี่เดิม ได้ใช้อำนาจเพื่อแสวงหา
ผลประโยชน์ที่มากขึ้นกว่าเดิม คือ เก็บค่าเช่าแพงขึ้น เรียกเก็บเงินได้ไต่ะมากขึ้น ส่วน อ.ส.ม.ท. ได้
พยายามดำเนินการในลักษณะที่บริหารเองทั้งหมด กลายเป็นผู้ประกอบการที่มีคลื่นความถี่มากที่สุด
4. ภาคเอกชนในฐานะคู่สัญญาหรือผู้ที่ต้องการเข้าไปเป็นคู่สัญญาต้องดำเนินการใน
ลักษณะที่ต้องแข่งขันกันมากขึ้น แม้ว่าจะเป็นการทำสัญญาในระยะสั้นๆ ก็ตาม แต่ก็ยังต้องจ่าย
ผลประโยชน์ตอบแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐผู้เป็นเจ้าของคลื่นความถี่มากขึ้นกว่าเดิม
5. ผลพวงจากโครงสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของ
รายการวิทยุลดลงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ กล่าวคือ เวลาในการออกอากาศส่วนที่เป็นเนื้อหา
รายการลดลง รายการประเภทสาระข่าวสารลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับรายการประเภทบันเทิง
6. การเกิดขึ้นของสื่อทางเลือกหรือที่เรียกว่าวิทยุชุมชนไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์
ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมายให้ “คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ”
เพราะส่วนใหญ่กลายเป็นเครื่องมือของนายทุน

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของวิทยานิพนธ์นี้จึงจำเป็นต้องเสนอให้กลับไปพิจารณาปัญหาหลักที่เกิดขึ้นต่อระบบการเมืองเป็นเบื้องต้นก่อน นั่นคือ トラบเท่าที่ระบบการเมืองยังมีปัญหาในเรื่องของผลประโยชน์ทับซ้อน ประเด็นการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุที่บรรลุนโยบายของรัฐธรรมนูญได้ เพราะトラบเท่าที่ระบบการเมืองยังบิดเบี้ยว ประชาธิปไตยถูกบิดเบือน รัฐธรรมนูญถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ช่องว่างของกฎหมายซึ่งพยายามออกมาเพื่อให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ถูกบิดเบือนทั้งสิ้น

เพราะฉะนั้น ข้อเสนอต่อผลการศึกษาในเรื่องนี้จึงต้องย้อนกลับไปสู่ข้อเรียกร้องต่อระบบการเมือง นั่นคือ ถึงเวลาแล้วที่ประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่าจะต้องรวมตัวกันลุกขึ้นสู้ ยุติระบอบทุนนิยมสยามอันหมายถึงความไม่เป็นประชาธิปไตย ไม่โปร่งใส ไม่เป็นธรรม และไม่สมดุล อันตรงกันข้ามกับทุนนิยมก้าวหน้า⁷ สถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขให้เกิดขึ้นแท้จริงในสังคมไทย ผลักดันให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองให้เกิดขึ้น สถาปนาองค์กรอิสระที่เป็นอิสระอย่างแท้จริงให้เกิดขึ้น โดยเร็ว

5.2.1 ข้อเสนอแนะต่อเครือข่ายภาคประชาชน

จากสภาพการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาเห็นว่าควรผลักดันให้การจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุ (และคลื่นความถี่โทรทัศน์) บรรลุนโยบายแห่งมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันอย่างแท้จริงได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผลักดันให้เกิดองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ หรือ กสท. ที่เป็นอิสระขึ้น ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขอันเป็นสาระสำคัญ กล่าวคือ หนึ่ง กระบวนการสรรหากสท. จะต้องไม่ถูกแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์ทางธุรกิจสื่อและกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองสอง การคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นคณะกรรมการ กสท. ต้องมาจากวุฒิสภาที่เป็นอิสระอย่างแท้จริง ไม่มีฝ่ายการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์เข้าไปแทรกแซง สาม บุคคลที่จะเข้าไปเป็นคณะกรรมการ กสท. ทั้งเจ็ดคนควรมาจากตัวแทนหลากหลายอาชีพ และควรมีบุคคลที่มีความเข้าใจและจุดยืนในการใช้สื่อเพื่อประโยชน์สาธารณะไม่น้อยกว่าถึงหนึ่งหรือไม่ควรน้อยกว่า 4 คน

⁷เป็นการให้นิยามของ รศ.ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ผู้สนใจโปรดอ่านบทความประกอบในหนังสือพิมพ์มติชน คอลัมน์ประชาชน ฉบับวันที่ 3 พฤษภาคม 2549 หน้า 35)

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นย่อมมิใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นอย่างง่าย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง トラบเท่าที่คลื่นความถี่วิทยุยังคงทำหน้าที่เป็นแหล่งผลประโยชน์ทั้งของฝ่ายรัฐและผู้ประกอบการ เพราะฉะนั้น จึงเห็นว่าบัดนี้ถึงเวลาแล้วที่องค์กรภาคประชาชน นักวิชาการ สื่อมวลชน และองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนองค์กรต่างๆ จะต้องลุกขึ้นมาผลักดัน เรียกร้อง และต่อสู้ ในเบื้องต้นจะต้องสร้างกระแสสังคมผลักดันให้เกิด กสช.ที่เป็นอิสระขึ้นโดยเร็ว เหมือนกับกรณีที่กระแสสังคมได้เรียกร้องให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดใหม่จนประสบความสำเร็จ พร้อมๆ กับการผลักดันการปฏิรูปสื่อและการสร้างสื่อสาธารณะให้เป็นเรื่องของคนไทยทุกคน เพราะ มิฉะนั้นแล้ว กลุ่มผู้มีอำนาจและกลุ่มผลประโยชน์จะต้องวิ่งเต้นเพื่อเข้าไปครอบงำ กสช.อีก ขณะเดียวกันภายใต้กระบวนการสรรหาคณะกรรมการ กสช.ที่ยังไม่จบสิ้นนั้น ควรจะมีคณะทำงาน ติดตามอย่างใกล้ชิด พร้อมตีแผ่ข้อเท็จจริงออกมาให้ชัดเจนว่ามีกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มผลประโยชน์ใด เข้าไปเกี่ยวข้องบ้าง ด้วยวัตถุประสงค์ใด

5.2.2 ข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ กสช.ที่จะเกิดขึ้น

สิ่งที่ถูกจับตามองมากที่สุด หากมีคณะกรรมการ กสช.เกิดขึ้นแล้วก็คือ การจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยการจัดสรรคลื่นความถี่ฯ ว่าจะมีหน้าตาออกมาเป็นอย่างไร ในกรณีนี้ ผู้ศึกษา เห็นว่าบทบาทและอำนาจที่แท้จริงในการจัดทำแผนแม่บทควรเป็นความร่วมมือกันของทุกฝ่ายและต้องผ่านกระบวนการรับฟังความเห็นอย่างครบถ้วน รอบด้าน เป็นธรรม และเป็นไปภายใต้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ประเด็นสำคัญประเด็นหนึ่งที่คณะกรรมการ กสช.ไม่ควรละเลยก็คือ การตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานขึ้นมาตรวจสอบย้อนหลังว่า นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่มีผลบังคับใช้ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของคลื่นความถี่เดิมได้ดำเนินการอะไรเกี่ยวกับคลื่นความถี่ในสังกัดของตนเองบ้าง และควรนำข้อสรุปดังกล่าวมาเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาจัดสรรคลื่นความถี่ในสังกัดของหน่วยงานนั้นๆ รวมถึงตลอดถึง การแปรรูปองค์กรเจ้าของคลื่นความถี่อย่าง อ.ส.ม.ท.ก็ควรจะมีการหาข้อสรุปทางกฎหมายว่าการแปลงสภาพ อ.ส.ม.ท. ในระหว่างที่ กสช.ยังไม่เกิดขึ้นนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

5.2.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เป็นเจ้าของคลื่นความถี่เดิม

ในขณะที่คณะกรรมการ กสช. ยังไม่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาเห็นว่าเจ้าของคลื่นความถี่เดิม จะต้องยุติระบบการประมูลหรือให้สัมปทานแก่เอกชนแบบเดิม โดยเด็ดขาด แต่ยังสามารถบริหารจัดการคลื่นความถี่ต่อไปได้ภายใต้การวางกรอบที่ชัดเจน กล่าวคือ จะต้องกำหนดเป้าหมายการใช้คลื่นความถี่ในสังกัดออกเป็นประเภทต่างๆ ที่ชัดเจนว่าคลื่นความถี่ใด ใช้เพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน คลื่นความถี่ใดใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะ และคลื่นความถี่ใดใช้เพื่อดำเนินธุรกิจ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ ทั้งนี้ อาจมีบางกรณีที่จะต้องมีการโอนสิทธิ์หรือภาคเอกชนเข้าร่วมดำเนินการ ในกรณีดังกล่าว ควรตั้งคณะกรรมการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมขึ้นเพื่อคัดเลือกบุคคลหรือภาคเอกชน ซึ่งมีความถนัดและความเชี่ยวชาญการผลิตรายการแต่ละประเภทดังกล่าวข้างต้นเข้าร่วมงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานมากกว่าผลประโยชน์ตอบแทนทางธุรกิจ ส่วนคลื่นความถี่ที่จะนำมาดำเนินการทางธุรกิจนั้น จะต้องเข้าสู่ระบบการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมอย่างแท้จริง

5.2.4 ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการสนับสนุนสื่อสาธารณะในประเทศไทย

หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2540 มีการพูดถึงสื่อสาธารณะอย่างกว้างขวาง แต่ผู้ศึกษาเห็นว่า การนำเสนอประเด็นสื่อสาธารณะในประเทศไทยยังคงมุ่งเน้นทางด้านแนวคิด แต่ขาดรูปธรรมของตัวแบบที่ชัดเจน เช่น มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องเพื่อการจัดตั้งวิทยุชุมชนประเภทใดๆ ก็ต้องการเป็นเจ้าของสถานีวิทยุชุมชน แต่เมื่อตั้งคำถามว่า รูปแบบของวิทยุชุมชนที่ดีและเป็นต้นแบบที่แท้จริงเป็นอย่างไร คำตอบกลับหาความชัดเจนได้ค่อนข้างน้อย ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่าจะต้องลงลึกในรายละเอียดที่มากกว่าเรื่องหลักการ เช่น วิธีการปฏิบัติและการทำให้เกิดขึ้น ควรจะเป็นอย่างไร รูปแบบรายการเป็นอย่างไร ใครจะเป็นผู้บริหาร คุณสมบัติของผู้จัดรายการ ตลอดจนถึงเงินสนับสนุนรายการจะมาจากไหน มีที่มาที่ไปเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ จำเป็นที่จะต้องศึกษารูปแบบสถานีวิทยุที่มีเนื้อหาเพื่อประโยชน์สาธารณะในปัจจุบัน เช่น สวพ.91, จส.100 และ ร่วมด้วยช่วยกัน เพราะสถานีดังกล่าวนี้เป็นความตั้งใจที่ทำให้คลื่นวิทยุสามารถให้บริการสังคม หรือเพื่อผลประโยชน์สาธารณะเป็นตัวตั้ง ขณะที่การดำเนินการของสถานีวิทยุเหล่านี้ ต้องตกอยู่ภายใต้ระบบทางธุรกิจ ไม่แตกต่างจากคลื่นวิทยุประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นค่าเช่าสถานี ค่าสวัสดิการสถานี เงินได้โตะ ค่าพนักงาน และอื่นๆ เฉลี่ย

แล้วมีค่าใช้จ่ายเดือนละไม่น้อยกว่า 3 ล้านบาท ซึ่งกลายเป็นข้อจำกัดในการทำงานเป็นอย่างมาก ทำให้การดำเนินงานตามเป้าหมายที่แท้จริงไม่สามารถประสบความสำเร็จได้

แนวคิดด้านการเงินสำหรับสื่อสาธารณะ เป็นประเด็นหนึ่งที่จะต้องพิจารณาหาข้อสรุปโดยเร็ว กล่าวคือ การไม่พึ่งพิงรายได้จากรัฐหรือกลุ่มทุนมากเกินไป เพราะสุดท้ายแล้วจะกลายเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามเป้าหมายของสื่อสาธารณะ เพราะสื่อกระจายเสียงเพื่อสาธารณะที่มีรายได้จากการโฆษณาจะพบปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติภารกิจเพื่อสาธารณะ ส่วนการได้รับเงินจากการบริจาคจะไม่เพียงพอในการดำเนินงาน และการได้รับเงินจากรัฐบาลจะทำให้งบประมาณมีความจำกัด ขาดความคล่องตัว และนำไปสู่การลดลงของมาตรฐานรายการ นอกจากนี้ ยังมีข้อสรุปว่าการจัดหาแหล่งเงินสนับสนุนสื่อสาธารณะควรมีหลักคือ ต้องมีจำนวนมากพอ อิสระ ง่าย และยุติธรรม และภาคการณได้ (จิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์ และคณะ, 2546 , อ้างแล้ว)

ในการศึกษาของ จิตินันท์ยังมีข้อเสนอว่า ในกรณีของประเทศไทยที่สื่อวิทยุและโทรทัศน์ยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อสาธารณะอย่างสมบูรณ์ได้ จึงควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสถานีวิทยุสาธารณะและสถานีโทรทัศน์สาธารณะขึ้นในเวลาเดียวกัน เพื่อเปิดทางเลือกให้กับประชาชนในการเข้าถึงสื่อได้สะดวกมากขึ้น ส่วนสถานีวิทยุสาธารณะ ควรจะมาจากการจัดสรรคลื่นความถี่ที่มีอยู่ของกรมประชาสัมพันธ์ นอกจากนั้นแล้ว แนวทางการจัดระบบของวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะควรจะสอดคล้องกัน โดยมีภารกิจเพื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นทางการ เพื่อส่งเสริมการศึกษา วัฒนธรรม พัฒนาประชาธิปไตย และประโยชน์สาธารณะอื่น มีคณะกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนด เช่น เป็นผู้ที่มีผลงานหรือมีประสบการณ์ในกิจการกระจายเสียงกิจการ โทรทัศน์และจากหลากหลายกลุ่ม เช่น นักวิชาการ ผู้แทนสมาคมวิชาชีพ ผู้แทนองค์กรเอกชนอิสระที่ไม่แสวงหากำไร รวมถึงตัวแทนจากภาคประชาชน สำหรับกลไกในการคัดเลือกผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการอาจใช้หลักการเดียวกับการคัดสรร กสช.

ในด้านของเนื้อหา ควรมีเนื้อหาที่หลากหลายสอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของทุกคน นำเสนอรายการอย่างเป็นทางการ โดยไม่ฝักใฝ่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนที่ถูกละเลยจากสื่อเชิงพาณิชย์ (เช่น กลุ่มเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น) เป็นพิเศษ มีบทบาทในการพัฒนาประชาธิปไตย และมุ่งผลิตรายการที่มีคุณภาพเป็นสำคัญมากกว่าความต้องการจำนวนผู้ชม นอกจากนี้ ยังต้องกำหนดระบบการตรวจสอบและประเมินผล โดยการจัดตั้งหน่วยงานภายในองค์กร

เพื่อรับผิดชอบโดยเฉพาะ และกำหนดให้มีหน่วยงานภายนอกทำหน้าที่ในการสำรวจทัศนคติของผู้ชมอย่างทั่วถึงและเป็นกลาง เพื่อตรวจสอบว่าสถานีได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ และต้องปรับปรุงแก้ไขสิ่งใด โดยสื่อสาธารณะจะมีแหล่งรายได้จากการแปลงสัมปทานที่สื่อเชิงพาณิชย์ โดยเฉพาะโทรทัศน์เชิงพาณิชย์ มาเป็นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตแทน ซึ่ง กสช.อาจจัดสรรรายได้จากส่วนนี้เพื่อมาสนับสนุนการทำงานของวิทยุและโทรทัศน์สาธารณะต่อไป

ผู้ศึกษาเองได้เคยมีโอกาสเดินทางไปดูงานที่ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งที่นั่นมีการประกอบกิจการวิทยุใน 3 รูปแบบด้วยกัน หนึ่ง เป็นวิทยุที่รัฐบาลเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยรัฐ สอง เป็นวิทยุที่เป็นของเอกชนดำเนินการโดยเอกชน และสาม เป็นวิทยุที่รัฐเป็นเจ้าของแต่ดำเนินการโดยเอกชน ซึ่งรูปแบบที่สามนี้นับว่าน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากว่าสถานีวิทยุที่รัฐเป็นเจ้าของแต่ดำเนินการโดยเอกชนนั้นสามารถนำมาใช้เพื่อผลประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง นั่นคือ สถานีวิทยุฟรานซ์ เรดิโอ (France Radio) ซึ่งรัฐตั้งกองทุนไว้ประมาณ 3-4 พันล้านบาท แล้วให้เอกชนที่เป็นมืออาชีพ (เหมือนกับองค์กรพัฒนาเอกชน-ผู้ศึกษา) เข้าไปบริหารครึ่งละ 2 ปี โดยจะมีการติดตามประเมินผลจากคณะกรรมการที่เป็นอิสระ ว่าเมื่อครบ 2 ปี แล้วจะให้บริหารต่อไปหรือไม่ หรือให้ปรับปรุงในส่วนใด ซึ่งรูปแบบดังกล่าวอาจนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้ บางกรณี (ศึกษาดูงานเดือนพฤษภาคม 2547 กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส)

ผู้ศึกษาเห็นว่า การสนับสนุนคลื่นวิทยุในฐานะที่เป็นสื่อสาธารณะให้เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้น บทเรียนจากฝรั่งเศสซึ่งเป็นรูปแบบที่สามน่าสนใจ เพราะ ผู้ที่จะเข้าไปดำเนินสถานีวิทยุ นั้นจำเป็นต้องใช้ทุน เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีแหล่งเงินที่มีเงินจากธุรกิจเข้ามาสนับสนุน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเงินกองทุนที่ กสช. ในอนาคตจะจัดตั้งขึ้น หรือเงินสนับสนุนจากรัฐบาล กรณีเป็นการริเริ่มโดยรัฐบาล

5.2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

หลังจากการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสิ้นลง ผู้ศึกษาขอสภาพว่าหัวข้อที่ทำการศึกษาในแต่ละหัวข้อในวิทยานิพนธ์นี้ มีข้อมูลรายละเอียดและแง่มุมต่างๆ จำนวนมากเกินกว่าที่จะศึกษาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ได้ในวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ แม้บางประเด็นที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาไปบ้างแล้ว ก็ยังจำเป็นที่จะต้องศึกษาค้นคว้าต่อไป เช่น กระบวนการสรรหา กสช. การจัดสรรคลื่นวิทยุของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม การแปลงสภาพ อ.ส.ม.ท. เป็นบริษัทมหาชนจำกัด การเกิดขึ้น

ของสถานีวิทยุชุมชนในประเทศไทย ทุกประเด็นล้วนเป็นเรื่องสำคัญที่สามารถนำมาเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์ได้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงถือว่าหากจะมีการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นนิสิตนักศึกษา นักวิจัย หรือนักวิชาการ ผลการศึกษาของท่านเหล่านั้นจะเป็นคุณูปการอย่างใหญ่หลวงที่จะเข้ามามีส่วนเติมเต็มให้ผลการศึกษาของข้าพเจ้ามีคุณค่าและประโยชน์มากขึ้นในฐานะที่เป็นบันไดขั้นพื้นฐานสำหรับการก้าวขึ้นไปสู่แสงสว่างทางปัญญาในขั้นต่อไป

5.2.6 บทส่งท้ายกับสถานการณ์ที่พลิกผัน

อนึ่ง ในขณะที่ผู้ศึกษากำลังดำเนินการเพื่อนำส่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อบัณฑิตวิทยาลัย ปรากฏว่า ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขึ้น นั่นคือ การปฏิวัติยึดอำนาจจากรัฐบาล พ.ศ.ท.ทักษิณ ชินวัตร เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 โดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ภายใต้การนำของ พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน ผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งให้เหตุผลในการยึดอำนาจครั้งนี้ว่าเพื่อแก้ไขสถานการณ์ความแตกแยกขัดแย้งในสังคมไทยประกอบกับรัฐบาลของ พ.ศ.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีพฤติกรรมในการแทรกแซงองค์กรอิสระและทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ผลของการยึดอำนาจทำให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 สิ้นสุดลง พร้อมกับองค์กรที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญบางองค์กร ขณะที่บางองค์กรที่ได้รับการประกาศให้มีผลต่อไป เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือ ป.ป.ช. คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือ กกต.สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (เฉพาะ 4 วันหลังการยึดอำนาจ-ผู้ศึกษา) ต่อกรณีดังกล่าวนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าคณะปฏิรูปจำเป็นต้องคงไว้ซึ่งสาระสำคัญในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ 2540 โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพและการจัดสรรคลื่นความถี่ตามมาตรา 39 มาตรา 40 และมาตรา 41 ตามข้อเรียกร้องของสมาคมวิชาชีพสื่อ เพราะเป็นหลักการสำคัญของสิทธิเสรีภาพและเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิรูปสื่อสารมวลชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง